

Vastaus valtuustoaloitteeseen omaishoitajien, omaishoitoperheiden ja omaishoidettavien hyvinvoinnin edistämiseksi ja kokonaisselvityksen tekemiseksi

Aluevaltuutettu Aila Dundar-Järvinen sekä muut aloitteen allekirjoittajat ovat aluevaltuuston kokouksessa 3.4.2023 § 30 jättäneet valtuustoaloitteen omaishoitajien, omaishoitoperheiden ja omaishoidettavien hyvinvoinnin edistämiseksi ja kokonaisselvityksen tekemiseksi. Aloitteessa esitetään, että Pirkanmaan hyvinvointialue selvittää keinot omaishoitajien, omaishoitoperheiden ja omaishoidettavien hyvinvoinnin ja toimintakyvyn edistämiseksi ja parantamiseksi sekä tekee selvityksen omaishoidettavien ja omaishoitajien kokonaistilanteesta.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Pirkanmaan hyvinvointialueella otettiin omaishoidon tuen yhtenäiset myöntämisen perusteet ja palkkioluokat käyttöön 1.1.2023 (Aluehallitus 24.10.2022 § 251). Omaishoitajilla on lakisääteinen oikeus 2–3 omaishoitajan vapaavuorokautteen kuukaudessa (laki omaishoidon tuesta 4 §). Pirkanmaan hyvinvointialueella omaishoitajilla on oikeus kolmen vuorokauden vapaaseen kuukaudessa. Omaishoidon vapaat voidaan järjestää ympärivuorokautisena palveluasumisena, perhehoitona (lyhytaikainen, osavuorokautinen tai kotiin vietävä perhehoito), sijaishoitona tai palvelusetelillä sekä leiritoimintana (alle 18-vuotiaat). Erityisesti alle 18-vuotiaiden omaishoidon vapaan aikaista hoitoa on ajoittain haasteellista järjestää, koska palveluiden tuottajia on vähäinen määrä. Tavoitteena on lisätä erityisesti alle 18-vuotiaiden osalta omaishoidon tuen vapaan aikaista hoitoa hyvinvointialueen omana palveluna.

Omaishoidon tuen vapaiden aikaista hoitoa kehitetään hyvinvointialueella IKI2035-kehittämishjelmassa, jonka yhtenä tavoitteena on omaishoidon tuen lakisääteisten vapaiden tapojen arviointi ja vapaiden tukeminen ja lyhytaikaishoidon paikkojen lisääminen.

Hyvinvointialueen järjestämät omaishoitajien terveystarkastukset ovat käynnistyneet ja niiden toteuttamistapoja kehitetään yhdessä avopalvelujen kanssa.

Pirkanmaan hyvinvointialueen omaishoitosopimukset ja -palkkiot on tarkastettu hyvinvointialueen myöntämisperusteiden ja palkkioluokkien mukaisiksi. Hoitopalkkioon on voinut tulla muutoksia useasta syystä:

- Myöntämisen perusteet ovat voineet olla aiemmin kunnassa erilaiset ja uudelleenarvioinnin perusteella omaishoito asettuu joko alhaisempaan tai korkeampaan palkkioluokkaan kuin aiemmin.
- Omaishoito on pysynyt samassa palkkioluokassa, mutta palkkion suuruus on hyvinvointialueella eri kuin aikaisemmin kunnassa on ollut. Se voi olla korkeampi tai matalampi.
- Omaishoidettavan toimintakyvyssä, avun ja hoivan tarpeessa on tapahtunut muutoksia, jolloin omaishoidon palkkioluokka on muuttunut joko ylempään tai alempaan palkkioluokkaan.

Omaishoidon tuen palkkioiden tiedot on kerätty hyvinvointialueen valmisteluvaiheessa vuonna 2021. Kunnissa oli kaksi, kolme tai neljä palkkioluokkaa. Joissakin kunnissa otettiin yhtenäiset Pirkanmaan alueen omaishoidon tuen myöntämisen perusteet ja palkkioluokat käyttöön jo vuonna 2022. Vuonna 2022 palkkioihin tuli 2,46 % indeksikorotus. Vuoden 2023 alusta lähtien Pirkanmaan hyvinvointialueella on ollut yhtenäiset omaishoidon tuen palkkiot ja myöntämisen perusteet.

Omaishoidon tuen hoitopalkkiot 1.1.2024 alkaen:

I hoitoisuusryhmä 461,99 euroa/kk

II hoitoisuusryhmä 763,44 euroa/kk

III hoitoisuusryhmä 1 308,75 euroa/kk

Hoidollisesti raskaan siirtymävaiheen aikana maksettava hoitopalkkio on 923,99 euroa/kk.

Taulukko 1. Omaishoidon tuen palkkiot kunnissa vuonna 2021

Kunnat	Palkkioluokka euroa v. 2021
Akaa-Urjala	433,00 €
	554,72 €
	691,64 €
Hämeenkyrö	415,00 €
	555,00 €
	740,00 €
Ikaalinen	413,50 €
	445 €
	750,00 €
	829,9
Kangasala-Pälkäne	435,18 €

	651,70 €
	1 086,90 €
Lempäälä	420,87 €
	474,44 €
	679,30 €
	730,21 €
	980,97 €
Mänttä-Vilppula-Juupajoki	416,12 €
	525,59 €
	757,48 €
Nokia	413,45 €
	760,18 €
	1 253,55 €
Parkano-Kihniö	413,45 €
	662,92 €
	826,90 €
	199,88 €
Pirkkala-Vesilahti	496,09 €
	661,45 €
	1 157,52 €
Sastamala-Punkalaidun	511,00 €
	909,00 €
	1 703,00 €
Tampere-Orivesi	413,45 €
	600,00 €
	900,00 €
	1 400,00 €
Valkeakoski	413,45 €
	720,81 €
	826,90 €
	1 440,18 €
Virrat-Ruovesi	413,45 €
	580,10 €
	826,90 €
	1 160,14 €
Ylöjärvi	413,45 €
	826,80 €

Omaishoitoa kehitetään sekä valtakunnallisissa hankkeissa että Pirkanmaan hyvinvointialueen oman strategian ja kehittämissuunnitelmien mukaisesti. Valtakunnalliseen THL:n omaishoidon kehittämistyöhön sisältyy toimintatapojen kehittämistä, arviointia ja seuranta. Hyvinvointialueen ikäihmisten palvelujen IKI2035-kehittämissuunnitelmaan sisältyy kiinteästi toimenpiteiden seuranta ja arviointi toimenpidekohtaisesti. Ohjelman etenemisestä raportoidaan aluehallitukselle kaksi kertaa vuodessa. Lisäksi THL on valmistellut kansallisesti yhtenäisiä omaishoidon tuen myöntämisen perusteita, palkkioluokkia ja toimintamallia (Omakari). Tällä hetkellä THL

kartoittaa yhtenäisten myöntämisen perusteiden käyttöön otosta aiheutuvia vaikutuksia hyvinvointialueilla ja mahdollista toteutuksen aikataulua.

Hyvinvointialueella toteutetaan syksyllä 2024 omaishoitajille suunnattu kysely omaishoidon kokonaisuudesta ja mm. lakisääteisiin vapaisiin liittyvistä tarpeista ja toiveista.

Valtuustoaloitteessa mainittu kokonaisselvitys toteutuu siten IKI2035-kehittämissohjelman toimenpiteiden kautta.

Vastuuvalmistelijat:

Tuula Jutila, toimialuejohtaja, ikäihmisten ja vammaisten yhteiset palvelut

Kaisa Taimi, palvelujohtaja, asiakasohjauksen vastuualue

Marita Pitkänen, palvelupäällikkö, omaishoito